
Dokument z posiedzenia

A9-0174/2023

2.5.2023

SPRAWOZDANIE

w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2022 dotyczącego Kosowa
(2022/2201(INI))

Komisja Spraw Zagranicznych

Sprawozdawczyni: Viola von Cramon-Taubadel

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	4
INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWĄ.....	26
GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ	27

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2022 dotyczącego Kosowa (2022/2201(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony¹, a Kosowem, z drugiej strony, który wszedł w życie 1 kwietnia 2016 r.,
- uwzględniając Umowę ramową między Unią Europejską a Kosowem dotyczącą ogólnych zasad uczestnictwa Kosowa w programach unijnych, która obowiązuje od 1 sierpnia 2017 r.²,
- uwzględniając konkluzje prezydencji z posiedzenia Rady Europejskiej w Salonikach w dniach 19–20 czerwca 2003 r.,
- uwzględniając deklarację z Sofii przyjętą 17 maja 2018 r. podczas szczytu UE–Bałkany Zachodnie,
- uwzględniając deklarację z Zagrzebia przyjętą 6 maja 2020 r. podczas szczytu UE–Bałkany Zachodnie,
- uwzględniając deklarację z Brda przyjętą 6 października 2021 r. podczas szczytu UE–Bałkany Zachodnie,
- uwzględniając deklarację z Tirany przyjętą 6 grudnia 2022 r. podczas szczytu UE–Bałkany Zachodnie,
- uwzględniając proces berliński zapoczątkowany 28 sierpnia 2014 r. oraz 8. szczyt procesu berlińskiego, który odbył się 5 lipca 2021 r.,
- uwzględniając szczyt w Sofii, który odbył się 10 listopada 2020 r., w tym przyjętą na nim deklarację w sprawie wspólnego rynku regionalnego oraz deklarację w sprawie Zielonego programu działań dla Bałkanów Zachodnich,
- uwzględniając wniosek o członkostwo w Radzie Europy złożony przez Kosowo 12 maja 2022 r.,
- uwzględniając wniosek o przystąpienie do Unii Europejskiej złożony przez Kosowo 14 grudnia 2022 r.,
- uwzględniając Traktat o Wspólnocie Energetycznej z 20 lipca 2006 r.³ oraz decyzję Rady z 29 maja 2006 r. w sprawie zawarcia przez Wspólnotę Europejską Traktatu o Wspólnocie Energetycznej⁴,

---

¹ [Dz.U. L 71 z 16.3.2016, s. 3.](#)

² [Dz.U. L 195 z 27.7.2017, s. 3.](#)

- uwzględniając deklarację w sprawie bezpieczeństwa energetycznego i zielonej transformacji na Bałkanach Zachodnich oraz umowy w sprawie swobody przemieszczania się oraz uznawania kwalifikacji zawodowych i dyplomów ukończenia studiów wyższych, przyjęte na szczycie procesu berlińskiego dla Bałkanów Zachodnich 3 listopada 2022 r.,
- uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1244 z 10 czerwca 1999, opinię doradcą Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości (MTS) z 22 lipca 2010 r. w sprawie kwestii zgodności jednostronnej deklaracji niepodległości Kosowa z prawem międzynarodowym oraz rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 64/298 z 9 września 2010 r., w której uznano treść opinii MTS i z zadowoleniem przyjęto gotowość UE do ułatwienia dialogu między Serbią a Kosowem,
- uwzględniając pierwsze porozumienie w sprawie zasad dotyczących normalizacji stosunków między rządami Serbii i Kosowa z 19 kwietnia 2013 r., porozumienia z 25 sierpnia 2015 r. oraz bieżący dialog wspierany przez UE, który ma na celu normalizację stosunków,
- uwzględniając porozumienie w sprawie swobody przemieszczania się, zawarte między rządami Serbii i Kosowa 27 sierpnia 2022 r., a także porozumienie w sprawie tablic rejestracyjnych z 23 listopada 2022 r. oraz plan działania w zakresie wdrożenia porozumień w sprawie energii przyjęty 21 czerwca 2022 r. w ramach dialogu wspieranego przez UE,
- uwzględniając decyzję Rady (WPZiB) 2021/904 z 3 czerwca 2021 r. w sprawie zmiany wspólnego działania 2008/124/WPZiB w sprawie misji Unii Europejskiej w zakresie praworządności w Kosowie (EULEX Kosowo)⁵, wydłużającą mandat misji do 14 czerwca 2023 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji z 5 lutego 2020 r. pt. „Usprawnienie procesu akcesyjnego – wiarygodna perspektywa członkostwa w UE dla państw regionu Bałkanów Zachodnich” (COM(2020)0057),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1529 z 15 września 2021 r. ustanawiające Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III)⁶,
- uwzględniając komunikat Komisji z 6 października 2020 r. pt. „Plan gospodarczo-inwestycyjny dla Bałkanów Zachodnich” (COM(2020)0641) oraz dokument roboczy służb Komisji z 6 października 2020 r. pt. „Wytyczne dotyczące realizacji Zielonego programu działań dla Bałkanów Zachodnich” (SWD(2020)0223),
- uwzględniając przeprowadzoną przez Komisję ocenę programu reform gospodarczych Kosowa (na lata 2022–2024) z 27 kwietnia 2022 r. (SWD(2022)0126) i wspólne wnioski z dialogu gospodarczo-finansowego między UE a Bałkanami Zachodnimi oraz Turcją, przyjęte przez Radę 24 maja 2022 r.,

---

³ Dz.U. L 198 z 20.7.2006, s. 18.

⁴ Dz.U. L 198 z 20.7.2006, s. 15.

⁵ [Dz.U. L 197 z 4.6.2021, s. 114.](#)

⁶ [Dz.U. L 330 z 20.9.2021, s. 1.](#)

- uwzględniając komunikat Komisji z 12 października 2022 r. pt. „Komunikat w sprawie polityki rozszerzenia UE w 2022 r.” (COM(2022)0528), któremu towarzyszy dokument roboczy służb Komisji pt. „Sprawozdanie za rok 2022 dotyczące Kosowa” (SWD(2022)0334),
- uwzględniając komunikat Komisji z 29 kwietnia 2020 r. pt. „Wsparcie dla regionu Bałkanów Zachodnich w zwalczaniu pandemii COVID-19 oraz ożywienie gospodarcze po pandemii” (COM(2020)0315),
- uwzględniając wniosek Komisji z 4 maja 2016 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 539/2001 wymieniające państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu (Kosowo) (COM(2016)0277), oraz swoje stanowisko z 28 marca 2019 r. w sprawie tego wniosku Komisji przyjęte w pierwszym czytaniu⁷,
- uwzględniając sprawozdanie końcowe misji obserwacji wyborów z ramienia Unii Europejskiej w sprawie wyborów samorządowych, które odbyły się w 2021 r. w Kosowie,
- uwzględniając czwarte posiedzenie Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia Unia Europejska–Kosowo, które odbyło się w Brukseli 7 grudnia 2021 r.,
- uwzględniając konkluzje Rady z 13 grudnia 2022 r. w sprawie rozszerzenia oraz procesu stabilizacji i stowarzyszenia, w szczególności poparcie Rady dla liberalizacji reżimu wizowego dla Kosowa,
- uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 01/2022 z 10 stycznia 2022 r. pt. „Wsparcie UE na rzecz praworządności na Bałkanach Zachodnich – pomimo poczynionych wysiłków wciąż występują zasadnicze problemy”,
- uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 09/2021 z 3 czerwca 2021 r. pt. „Dezinformacja w UE – pomimo podejmowanych wysiłków problem pozostaje nierozwiązany”,
- uwzględniając protokół z wyjazdu komisarz Rady Europy ds. praw człowieka Dunji Mijatović do Kosowa w dniach 30 maja – 3 czerwca 2022 r.⁸,
- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Kosowa,
- uwzględniając swoje zalecenie z 19 czerwca 2020 r. dla Rady, Komisji i wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa w sprawie Bałkanów Zachodnich po szczycie w 2020 r.⁹,

---

⁷ [Dz.U. C 108 z 26.3.2021, s. 877.](#)

⁸ <https://rm.coe.int/1680a88e42>.

⁹ [Dz.U. C 362 z 8.9.2021, s. 129.](#)

- uwzględniając swoją rezolucję z 6 lipca 2022 r. w sprawie sprawozdania Komisji dotyczącego Kosowa za rok 2021¹⁰,
  - uwzględniając swoją rezolucję z 15 grudnia 2021 r. w sprawie współpracy w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej na Bałkanach Zachodnich¹¹,
  - uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z posiedzenia w dniach 23–24 czerwca 2022 r. w sprawie Ukrainy, wniosków o członkostwo złożonych przez Ukrainę, Republikę Mołdawii i Gruzję, Bałkanów Zachodnich oraz stosunków zewnętrznych,
  - uwzględniając deklarację oraz zalecenia przyjęte na 9. posiedzeniu Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–Kosowo, które odbyło się w dniach 3–4 listopada 2022 r.,
  - uwzględniając sprawozdanie misji Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie w Kosowie na temat ochrony dziedzictwa kulturowego w Kosowie, opublikowane w lipcu 2022 r.,
  - uwzględniając globalny wskaźnik postrzegania korupcji 2022 opublikowany przez organizację Transparency International 31 stycznia 2023 r.,
  - uwzględniając Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych,
  - uwzględniając wspólną deklarację z drugiego szczytu przewodniczących Parlamentu Europejskiego i parlamentów krajów Bałkanów Zachodnich, który został zwołany 28 czerwca 2021 r. przez przewodniczącego Parlamentu Europejskiego i w którym uczestniczyły organy kierownicze parlamentów krajów Bałkanów Zachodnich,
  - uwzględniając swoje zalecenie z 23 listopada 2022 r. dla Rady, Komisji i wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa w sprawie nowej strategii rozszerzenia UE¹²,
  - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A9-0174/2023),
- A. mając na uwadze, że rozszerzenie było w przeszłości najskuteczniejszym instrumentem polityki zagranicznej UE i jedną z najbardziej udanych strategii politycznych UE, której celem było motywowanie i zachęcanie do przeprowadzenia podstawowych reform, w tym w dziedzinie rządów prawa, oraz geostrategiczną inwestycją w długotrwały pokój, stabilność i bezpieczeństwo na kontynencie;
- B. mając na uwadze, że skuteczność tego instrumentu znacznie zmniejszyła się przez ostatnie lata w uwagi na niewywiązywanie się przez UE ze swoich obietnic oraz brak prawdziwej woli politycznej niektórych przywódców politycznych w krajach objętych procesem rozszerzenia, aby przeprowadzić gruntowne reformy;

¹⁰ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0285.

¹¹ [Dz.U. C 251 z 30.6.2022, s. 87.](#)

¹² Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0406.

- C. mając na uwadze, że 20 lat temu w Salonikach, a niedawno podczas szczytu w Tiranie UE wyraziła swoje pełne zaangażowanie na rzecz członkostwa zachodniobałkańskiej szóstki w Unii Europejskiej i zaapelowała o przyspieszenie procesu akcesyjnego; mając na uwadze, że przez ostatnich kilka lat brak wiarygodności UE w polityce rozszerzenia stworzył sprzyjające warunki dla działających w złej wierze podmiotów trzecich w regionie Bałkanów Zachodnich, w szczególności Rosji i Chin;
- D. mając na uwadze, że wszystkie kraje aspirujące do członkostwa w UE będą oceniane na podstawie indywidualnych postępów i osiągnięć w zakresie spełniania, wdrażania i przestrzegania zestawu kryteriów i wspólnych wartości europejskich;
- E. mając na uwadze, że nowy impuls do rozszerzenia, jaki dały wnioski o członkostwo w UE krajów Partnerstwa Wschodniego, skłonił UE do przyspieszenia długo odkładanej realizacji obietnic złożonych Bałkanom Zachodnim przez podjęcie decyzji o rozpoczęciu rozmów akcesyjnych z Macedonią Północną i Albanią oraz przyznaniu statusu kandydata Bośni i Hercegowinie;
- F. mając na uwadze, że przyszłość Bałkanów Zachodnich leży w Unii Europejskiej;
- G. mając na uwadze, że niedawne wydarzenia, w szczególności rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie, pokazały, że brak rozszerzenia wiąże się z ogromnymi kosztami strategicznymi i może zagrozić bezpieczeństwu i stabilności na naszym kontynencie;
- H. mając na uwadze, że niektóre kraje Bałkanów Zachodnich wykazują dużą podatność na destabilizację, co jest wykorzystywane przez państwa trzecie i już urzeczywistnia się w wielu krajach objętych procesem rozszerzenia; mając na uwadze, że stabilność, bezpieczeństwo i odporność demokratyczna Bałkanów Zachodnich są nierozzerwalnie związane z bezpieczeństwem, stabilnością i odpornością demokratyczną UE;
- I. mając na uwadze, że przywódcy polityczni we wszystkich państwach członkowskich i w krajach objętych procesem rozszerzenia muszą udowodnić swoje prawdziwe zaangażowanie na rzecz rozszerzenia za pomocą konkretnych kroków i postępów, zapewniając jego ciągłość, spójność, wiarygodność i oddziaływanie;
- J. mając na uwadze, że UE jest największym źródłem wsparcia finansowego dla Kosowa, w szczególności z Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej, i od czasu jego uruchomienia w 2007 r. zapewniła ponad 1,2 mld EUR;
- K. mając na uwadze, że Unia Europejska jest największym darczyńcą i partnerem handlowym Kosowa oraz największym inwestorem w tym kraju; mając na uwadze, że UE wspiera zaangażowanie Kosowa na rzecz integracji europejskiej, w szczególności przez IPA III, Plan gospodarczo-inwestycyjny dla Bałkanów Zachodnich i pomoc makrofinansową;

Zaangażowanie w przystąpienie do UE

1. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Kosowa o członkostwo w UE, który odzwierciedla ciągłą proeuropejską orientację jego obywateli, ogromny międzypartyjny konsensus w sprawie integracji z UE oraz wyraźny geopolityczny wybór strategiczny; wzywa państwa członkowskie, by przyznały Komisji mandat do przedstawienia

- kwestionariusza bez dalszej zwłoki oraz do sporządzenia opinii na temat zasadności wniosku tego kraju; wzywa instytucje europejskie do udzielenia wsparcia instytucjonalnego dla reform, które poprawią życie codzienne obywateli Kosowa;
2. z zadowoleniem przyjmuje deklaracje wsparcia dla wniosku Kosowa o członkostwo w UE wydane przez przedstawicieli rządów Austrii, Chorwacji, Czech, Estonii, Finlandii, Niemiec, Włoch, Litwy, Holandii i Szwecji;
  3. z zadowoleniem przyjmuje długo oczekiwane porozumienie w sprawie liberalizacji reżimu wizowego dla obywateli Kosowa, które ma wejść w życie najpóźniej 1 stycznia 2024 r.; apeluje do Komisji i Rady, aby nie dopuściły do dalszych opóźnień; podkreśla, że Parlament Europejski wielokrotnie wzywał państwa członkowskie i Radę do przyjęcia tego porozumienia, gdyż Kosowo spełniło wszystkie kryteria już w 2018 r.;
  4. ubolewa, że ta krótkowzroczna blokada w Radzie, będąca rezultatem wewnętrznych uwarunkowań niektórych państw członkowskich, zaszkodziła wiarygodności polityki rozszerzenia i stała w sprzeczności z podejściem opartym na osiągnięciach, zwiększyła pesymizm i negatywne nastawienie mieszkańców do UE i perspektywy członkostwa Kosowa oraz zmniejszyła wpływ polityczny UE na reformy w tym kraju, i należy mieć nadzieję, że problem ten jest teraz możliwy do przezwyciężenia; wyraża uznanie dla osiągnięć Kosowa w walce z korupcją i przestępczością zorganizowaną oraz w zarządzaniu migracją;
  5. wzywa państwa członkowskie, które jeszcze nie uznały Kosowa za suwerenne państwo, zwłaszcza Hiszpanię, Słowację, Cypr, Rumunię i Grecję, aby uczyniły to bez dalszej zwłoki i umożliwiły mu w ten sposób poczynienie postępów na drodze do Europy na równi z krajami kandydującymi; podkreśla swoje zaniepokojenie faktem, że niektóre państwa członkowskie wykorzystują narzędzia instytucjonalne do utrudniania procesu integracji w regionie, w tym w Kosowie;
  6. przypomina swoje stanowisko, że niepodległość Republiki Kosowa jest nieodwracalna; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Izrael uznał Kosowo 4 września 2020 r.; zachęca kraje, które uznały Kosowo za niepodległe państwo i nie nawiązały jeszcze stosunków dyplomatycznych, aby to uczyniły;
  7. z zadowoleniem przyjmuje najdłuższy jak dotąd okres stabilności politycznej po wyborach w 2021 r. i zachęca Kosowo do podejmowania dalszych wysiłków w celu sprostania wyzwaniom na drodze ku integracji europejskiej; podkreśla, że tempo procesu akcesyjnego będzie zależało od postępów w zakresie praworządności i praw podstawowych oraz normalizacji stosunków z Serbią w oparciu o wzajemne uznanie;
  8. z zadowoleniem przyjmuje spójność stanowisk Kosowa z polityką zagraniczną i polityką bezpieczeństwa UE, w szczególności zdecydowane potępienie przezeń rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie oraz wdrożenie unijnych środków ograniczających wobec Rosji i Białorusi, co potwierdza jego zdecydowane i trwałe zaangażowanie na rzecz integracji z UE i głęboko zakorzenienia ten kraj w sojuszu transatlantyckim jako niezawodnego i cennego partnera;

9. wyraża uznanie dla Kosowa za zawieszenie reżimu wizowego dla obywateli Ukrainy i gotowość do przyjęcia ukraińskich i afgańskich uchodźców uciekających przed wojną oraz za wprowadzenie specjalnego programu dla dziennikarzy z tych krajów;
10. ponownie wyraża pełne poparcie dla wniosku Kosowa o członkostwo w Radzie Europy i planu przystąpienia tego kraju do programu NATO „Partnerstwo dla pokoju” oraz dla jego wniosków o członkostwo w innych organizacjach międzynarodowych, takich jak Interpol; wzywa te organizacje i państwa członkowskie, by nie stawiały przeszkód i proaktywnie popierały odpowiednie wnioski Kosowa; ponownie podkreśla, że droga integracji euroatlantyckiej jest drogą ku stabilności, która w przyszłości zapewni Kosowu postęp i bezpieczeństwo;
11. ubolewa, że Kosowo jest obecnie jedyną europejską demokracją, która nie jest jeszcze członkiem Rady Europy; wzywa społeczność międzynarodową do wywierania nacisków na Serbię, by powstrzymała się przed próbami odizolowania sąsiadującego z nią Kosowa na scenie międzynarodowej przez kampanie wymierzone przeciwko jego uznaniu lub przez wykluczanie tego kraju z organizacji międzynarodowych; wzywa Serbię do wycofania swojego głosu blokującego, który uniemożliwia Kosowu członkostwo w Radzie Europy i innych organizacjach międzynarodowych, mając na względzie, że ta blokada stoi w sprzeczności z porozumieniem z 2013 r. między Kosowem a Serbią w sprawie normalizacji stosunków; zauważa, że członkostwo Kosowa w Radzie Europy przyniosłoby korzyści kosowskim Serbom, gdyż umożliwiłoby im wnoszenie skarg za naruszenia praw człowieka do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;

Demokracja i praworządność

12. wyraża uznanie dla Kosowa za postępy we wzmacnianiu demokracji i praworządności oraz za wzmoczone działania ustawodawcze dotyczące reform związanych z UE; zauważa, że Kosowo wdrożyło znaczną liczbę reform, i podkreśla, że ich wdrożenie jest kluczem do powodzenia tych reform i do trwałego postępu; apeluje do rządu o wykorzystanie stabilnej większości w parlamencie i kontynuowanie prac nad wdrożeniem niezbędnych reform;
13. z zadowoleniem przyjmuje postępy w realizacji priorytetów II europejskiego programu reform; wyraża uznanie dla wysiłków zmierzających do wzmocnienia zdolności instytucjonalnych dotyczących wdrażania i monitorowania reform związanych z UE oraz sprawozdawczości w tym zakresie; wzywa Komisję i Biuro UE w Kosowie do wzmoczenia starań o zwiększenie widoczności i promowania roli bliższego partnerstwa między UE a Kosowem, wysiłków w tym zakresie oraz wynikających z niego korzyści;
14. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w 2022 r. Kosowo po raz drugi z rzędu awansowało w rankingu dotyczącym wskaźnika praworządności opracowywanym przez organizację World Justice Project; zauważa, że po wprowadzeniu znaczących pozytywnych zmian Kosowo należy obecnie do najbardziej demokratycznych krajów regionu Bałkanów Zachodnich;
15. zauważa, że Kosowo kończy przygotowywanie nowej krajowej strategii rozwoju do 2030 r.; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że krajowa strategia rozwoju jest

opracowywana w ramach procesu obejmującego bardzo szerokie grono zainteresowanych stron ze społeczeństwa obywatelskiego, społeczności biznesowej i partnerów rozwojowych; odnotowuje postępy w obszarze spraw wewnętrznych w postaci przyjęcia strategii w zakresie migracji i dokumentu koncepcyjnego dotyczącego cudzoziemców;

16. z zadowoleniem odnosi się do przyjęcia istotnych przepisów antykorupcyjnych, w tym ustawy o Agencji ds. Zapobiegania Korupcji, ustawy o oświadczeniach majątkowych i oficjalnych prezentach, nowego kodeksu postępowania karnego, ustawy o odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów i prokuratorów oraz ustawy o finansowaniu podmiotów politycznych, a także wzywa do skrupulatnego wdrożenia tych przepisów; podkreśla, że konieczne są dalsze wysiłki na rzecz bardziej proaktywnych dochodzeń, ostatecznych orzeczeń sądu i ostatecznej konfiskaty mienia oraz że skuteczna walka z korupcją na wysokim szczeblu wymaga silnej woli politycznej;
17. pochwała fakt, że według globalnego wskaźnika postrzegania korupcji z 2022 r. Kosowo nadal poprawia swoją pozycję i znajduje się wśród liderów w regionie; zwraca uwagę, że walka z korupcją przynosi korzyści wszystkim obywatelom;
18. ponownie wyraża zaniepokojenie kosowskim wymiarem sprawiedliwości, który nadal jest nieefektywny i podatny na nadmierną ingerencję; zachęca władze Kosowa do poprawy wdrażania istniejących instrumentów w celu ochrony niezależności, efektywności i integralności wymiaru sprawiedliwości oraz poprawy jego standardów; odnotowuje zobowiązanie rządu do zastosowania się do opinii Komisji Weneckiej w sprawie dokumentu koncepcyjnego dotyczącego weryfikacji sędziów i prokuratorów, w ścisłej współpracy z UE;
19. z zadowoleniem przyjmuje uruchomienie i trwające obecnie wdrożenie strategii i na rzecz praworządności na lata 2021–2026 oraz odnośnego planu działania, ukierunkowanych na zwiększenie niezależności, bezstronności, integralności, rozliczalności oraz ogólnych zdolności wymiaru sprawiedliwości i prokuratury, ze zwróceniem szczególnej uwagi na walkę z korupcją i przestępczością zorganizowaną;
20. wyraża zaniepokojenie, że kadencja prokuratora generalnego wygasła w kwietniu zeszłego roku, i ubolewa, że nie powołano jego następcy, mimo że Rada Prokuratorów zaproponowała nowego kandydata; wzywa prezydenta Kosowa do podjęcia decyzji w sprawie proponowanego kandydata, ponieważ jest to jeden z czynników osłabiających skuteczność walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną; odnotowuje kroki podjęte w celu zreformowania ram prawnych dotyczących systemu ścigania w postaci nowelizacji ustawy o Radzie Prokuratorów Kosowa;
21. wzywa rząd do wzmożenia wysiłków na rzecz utworzenia profesjonalnej, odpolitycznionej, zróżnicowanej i zorientowanej na obywateli służby cywilnej, powoływanej na podstawie przejrzystych procedur opartych na kwalifikacjach; ubolewa nad bojkotem instytucji wymiaru sprawiedliwości wspieranym przez serbskie nacjonalistyczne partie polityczne na północy Kosowa;
22. ubolewa, że w nowo przyjętej ustawie o urzędnikach publicznych i ustawie o wynagrodzeniach nie uwzględniono uwag ekspertów międzynarodowych, co może narazić służbę cywilną na upolitycznienie; odnotowuje przyjęcie nowej, zintegrowanej

strategii reformy administracji publicznej oraz strategii zarządzania finansami publicznymi; przypomina rządowi, że dysponująca dostateczną liczbą pracowników, funkcjonalna administracja publiczna, współpracująca na zasadzie zaufania ze szczeblem politycznym, stanowi klucz do skutecznego wdrożenia reform;

23. z zadowoleniem przyjmuje zatwierdzenie ustawy o sądzie gospodarczym i ustanowienie tego organu, co przyczyni się do sprzyjającego otoczenia gospodarczego i przyciągnie inwestycje; przypomina, że Kosowo ma duży potencjał, jeżeli chodzi o rozwój przemysłu technologicznego, biorąc pod uwagę młodą populację kraju i wysoki poziom innowacji;
24. zauważa, że konieczne jest zapewnienie konstruktywnej współpracy w parlamencie między większością a opozycją; ubolewa, że na prace legislacyjne negatywnie wpłynęła spolaryzowana atmosfera polityczna i trudności w osiągnięciu kworum niezbędnego do podejmowania decyzji; wzywa odpowiedzialne podmioty do lepszego zarządzania harmonogramem prac legislacyjnych, a członków opozycji do zaprzestania praktyki nieuczestnictwa w debatach i głosowaniach, co uniemożliwia przyjmowanie przepisów; zachęca rządzącą większość do dodatkowych wysiłków, a opozycję do wzmocnienia roli Zgromadzenia jako forum konstruktywnego dialogu politycznego i wypracowywania konsensusu, w szczególności jeżeli chodzi o program reform związanych z UE;
25. wzywa Kosowo do wyeliminowania pozostałych niedociągnięć w procesie wyborczym i wdrożenia zaleceń unijnej misji obserwacji wyborów w tym zakresie; z zadowoleniem przyjmuje utworzenie wielopartyjnej komisji ad hoc, która ma pracować nad tymi reformami, i apeluje o zwiększenie wysiłków w celu wypełnienia wszystkich od dawna niezrealizowanych zaleceń;
26. z zadowoleniem odnotowuje większą liczbę udanych operacji wymierzonych w przestępczość zorganizowaną obejmujących współpracę międzynarodową i transgraniczną, z ubolewaniem zauważa jednak, że poczyniono ograniczone postępy w prowadzeniu dochodzeń i ściganiu tego rodzaju spraw; jest zaniepokojony trudnościami w walce z przestępczością zorganizowaną na północy Kosowa, gdzie nadal działają przestępcze gangi Milana Radoičićia i Zvonka Veselinovicia, ściśle powiązane z serbską rządzącą Partią Postępu, negatywnie wpływając na życie i perspektywy obywateli Kosowa na północy kraju;
27. wyraża głębokie zaniepokojenie niedociągnięciami w dochodzeniu w sprawie zabójstwa opozycyjnych przywódców kosowskich Serbów Olivera Ivanovicia i Dimitrijego Janićijevicia w Mitrowicy oraz w ściganiu sprawców; apeluje do władz Kosowa, by zwiększyły wysiłki podejmowane w związku z tymi sprawami i ujawniły tło polityczne tych zabójstw;
28. wyraża zaniepokojenie faktem, że nadal nie wdrożono wyroku Trybunału Konstytucyjnego Kosowa z 2016 r. w sprawie monasteru Visoki Dečani; ponownie apeluje do rządu, by bezzwłocznie wdrożył to orzeczenie, zgodnie z zobowiązaniem do przestrzegania praworządności i niezależności wymiaru sprawiedliwości; w tym kontekście ubolewa nad regularnymi próbami wybudowania międzynarodowej drogi biegnącej przez specjalny obszar chroniony monasteru Visoki Dečani, co rodzi poważne

problemy dotyczące ochrony dziedzictwa kulturowego i środowiska, i wzywa władze lokalne i krajowe, by definitywnie zrezygnowały z planu budowy tej drogi;

29. wyraża zaniepokojenie rosnącą liczbą obcych ingerencji w złym zamiarze w postaci kampanii dezinformacyjnych i wprowadzających w błąd organizowanych przez szereg podmiotów, w szczególności Rosję i Chiny; z zadowoleniem przyjmuje prace nad projektem ustawy o cyberbezpieczeństwie, w tym plany ustanowienia Krajowego Urzędu ds. Cyberbezpieczeństwa; wzywa Kosovo i UE do zacieśnienia współpracy w celu wzmocnienia odporności demokratycznej i kompleksowego przeciwdziałania kampaniom dezinformacyjnym i zagrożeniom hybrydowym, których celem jest destabilizacja kraju i osłabienie jego europejskiej perspektywy, w tym w obszarach cyberbezpieczeństwa, ochrony infrastruktury krytycznej oraz bezpieczeństwa żywnościowego i energetycznego;
30. wzywa UE i kraje Bałkanów Zachodnich, by ustanowiły ramy skutecznej współpracy między Prokuraturą Europejską (EPPO) a krajami przystępującymi; zachęca kraje Bałkanów Zachodnich do szybkiego zawarcia dwustronnych porozumień roboczych z EPPO w celu ułatwienia ścisłej współpracy i ścigania przypadków niewłaściwego wykorzystania funduszy UE, w tym poprzez oddelegowanie krajowych urzędników łącznikowych do EPPO;
31. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie krajów Bałkanów Zachodnich do zwalczania nielegalnego handlu bronią strzelecką i lekką (BSiL), a jednocześnie wyraża zaniepokojenie ilością takiej broni w posiadaniu obywateli Kosowa; wzywa władze Kosowa do wywiązania się z zobowiązania do wdrożenia regionalnego planu działania na rzecz trwałego rozwiązania problemu nielegalnego posiadania i niewłaściwego wykorzystywania BSiL oraz handlu tą bronią;

Prawa podstawowe i prawa człowieka

32. zauważa, że Kosovo posiada niezbędną strukturę instytucjonalną w celu propagowania i ochrony praw człowieka; podkreśla jednak, że Kosovo musi silniej zobowiązać się do priorytetowego traktowania praw człowieka oraz zapewnienia rozliczalności i odpowiednich sankcji za naruszenia i nadużycia dzięki lepszym wdrożeniom odpowiednich przepisów;
33. z zadowoleniem przyjmuje ożywione i pluralistyczne środowisko medialne w Kosowie, jednak ubolewa z powodu obraźliwych wypowiedzi i kampanii oszczerstw, często ze strony ugrupowań politycznych, kierowanych pod adresem dziennikarzy śledczych; jest szczególnie zaniepokojony brakiem wolności słowa na północy Kosowa, w tym autocenzurą; zdecydowanie potępia niedawne ataki na dziennikarzy w północnych gminach Kosowa i wzywa policję oraz międzynarodowe siły bezpieczeństwa w Kosowie, by zapewniały dziennikarzom lepszą ochronę w celu zagwarantowania prawa do informacji na północy kraju;
34. ponawia apel o wprowadzenie skutecznych środków ukierunkowanych na zapewnienie stabilności finansowej i niezależności mediów w celu wyeliminowania wpływów politycznych oraz wzmocnienia pozycji mediów w ich służbie na rzecz interesu publicznego oraz podczas odgrywania przez nie ważnej roli demokratycznej i

wypełniania obowiązków w tym zakresie; wzywa do większej przejrzystości i apeluje o wiarygodne informacje w zakresie własności mediów, aby zwiększyć niezależność i pluralizm mediów;

35. wzywa rząd do zacieśnienia współpracy ze społeczeństwem obywatelskim w zakresie podejmowania decyzji i do częstszego wykorzystywania Rządowej Rady ds. Współpracy ze Społeczeństwem Obywatelskim, aby zbudować relacje oparte na współpracy i rzeczywiście włączyć społeczeństwo obywatelskie w przejrzysty proces legislacyjny już od pierwszych etapów; podkreśla znaczenie zwiększenia odpowiedzialności i przejrzystości w odniesieniu do finansowania publicznego organizacji społeczeństwa obywatelskiego; podkreśla, że społeczeństwo obywatelskie ma podstawowe znaczenie dla wspierania demokracji i pluralizmu oraz promowania dobrych rządów i postępu społecznego;
36. zdecydowanie potępia coraz większą liczbę strategicznych powództw zmierzających do stłumienia debaty publicznej (SLAPP) wnoszonych w krajach Bałkanów Zachodnich, także przez przedsiębiorstwa z UE, z uwagi na fakt, że powództwa te stanowią poważne zagrożenie dla demokracji i praw podstawowych, takich jak wolność wypowiedzi i informacji, ponieważ mogą uniemożliwiać dziennikarzom i działaczom zabieranie głosu w kwestiach leżących w interesie publicznym lub prowadzić do karania za takie zabieranie głosu, co ma efekt mrozący dla wszystkich istniejących lub potencjalnych głosów krytyki; wzywa Kosowo do wprowadzenia odpowiednich środków, takich jak wczesne oddalanie takich powództw, działania pogłębiające świadomość wśród sędziów i prokuratorów, środki karania za nadużycia, w szczególności odwrócenie kosztów postępowania, a także zapewnianie praktycznego wsparcia pozwanym, i apeluje do międzynarodowych partnerów Kosowa o wsparcie Kosowa w tych staraniach;
37. wyraża głębokie zaniepokojenie długotrwałą bezkarnością za dokonane w latach 1998–2005 w Kosowie zabójstwa i zniknięcia siedmiu serbskich i sześciu albańskich dziennikarzy będących obywatelami Kosowa, a mianowicie Afrima Maliqiego, Aleksandara Simovicia, Bardhyla Ajetiego, Bekima Kastratiego, Đura Slavuja, Envera Maloku, Shefkiego Popovy, Xhemajla Mustafy, Ljubomira Kneževicia, Marjana Melonašiego, Mila Buljevicia, Momira Stokuci i Ranka Perenicia; wzywa władze Kosowa do działania na rzecz szybkiego rozwiązania tych spraw, gdyż należy skutecznie zbadać wszystkie przypadki ataków na dziennikarzy oraz dawne przypadki zabójstw i zniknięć, a ich sprawców postawić przed sądem;
38. ubolewa nad licznymi przypadkami kobietobójstwa oraz przemocy ze względu na płeć i przemocy seksualnej, w tym wobec nieletnich; wzywa policję, sądy i rząd do wzmocnienia wysiłków na rzecz zwalczania przemocy domowej i przemocy ze względu na płeć oraz do poprawy obowiązujących środków ochronnych i zapobiegawczych, w tym dzięki zwiększeniu liczby funkcjonariuszy organów ścigania i sędziów uwzględniających aspekt płci, stabilnemu wsparciu ze środków publicznych na schroniska dla kobiet i pomocy prawnej dla ofiar; apeluje o skuteczne wdrożenie krajowej strategii na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej i przemocy ze względu na płeć i wzywa rząd do bezzwłocznego przyjęcia ustawy o zapobieganiu przemocy domowej, przemocy wobec kobiet i przemocy ze względu na płeć oraz o ochronie przed tymi formami przemocy;

39. z zadowoleniem przyjmuje zatwierdzenie przez rząd projektu ustawy zmieniającej i uzupełniającej kodeks karny, która wprowadza surowsze kary za przemoc domową, molestowanie seksualne i gwałt, w tym penalizuje testy dziewictwa, które są uważane za naruszenie praw człowieka; zachęca Zgromadzenie Kosowa do niezwłocznego przyjęcia tej ustawy i apeluje o jej szybkie wdrożenie;
40. wzywa rząd Kosowa i niedawno ustanowioną Radę ds. Demokracji i Praw Człowieka do wzmoczenia wysiłków na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć i do zwiększenia zdolności kadrowych i administracyjnych w celu lepszego wdrażania ustawy o równości płci; podkreśla, że w przeciwdziałaniu dyskryminacji ze względu na płeć ważną rolę odgrywa edukacja; podkreśla, że zainteresowane strony muszą podjąć konkretne działania, aby zapewnić uwzględnianie aspektu płci we wszystkich strategiach politycznych i działaniach oraz promować i pogłębiać równość płci oraz wspierać realizację wymogów konwencji stambulskiej;
41. potępia przypadki dyskryminacji i mowy nienawiści wobec mniejszości etnicznych, osób LGBTIQ+, uchodźców i wysiedleńców; ubolewa nad brakiem wdrożenia środków ochrony prawnej dla osób LGBTIQ+ i ponawia apel o intensyfikację wysiłków na rzecz zapewnienia grupom mniejszościowym równych szans;
42. zauważa, że konstytucja Kosowa jest jedną z najbardziej postępowych pod względem praw mniejszości; zauważa w związku z tym, że petycja podpisana przez prawie 500 osób, które historycznie utożsamiają się jako Bułgarzy, zarejestrowana w Zgromadzeniu Kosowa w styczniu 2023 r., w dalszym ciągu nie została rozpatrzona, i zaleca zapisanie przedmiotowych praw w przepisach i zagwarantowanie ich w praktyce; wzywa Kosowo do wzmocnienia starań o zapewnienie grupom mniejszościowym równych szans oraz odpowiedniej reprezentacji w życiu politycznym i kulturalnym, mediach publicznych, administracji oraz wymiarze sprawiedliwości;
43. wzywa rząd Kosowa do większego zaangażowania na rzecz ochrony i promowania dziedzictwa kulturowego oraz do przyjęcia ustaw o dziedzictwie kulturowym i o wolności religijnej; zachęca władze do odnowienia stosunków z Serbskim Kościołem Prawosławnym w celu znalezienia trwałych rozwiązań umożliwiających ochronę i zachowanie obiektów dziedzictwa kulturowego;
44. ubolewa, że nadal istnieje wiele przeszkód dla powrotu osób przymusowo przesiedlonych w czasie konfliktu; podkreśla, że woła polityczna i stabilne finansowanie mają kluczowe znaczenie dla stworzenia odpowiednich warunków dla trwałych powrotów, w tym lepszego bezpieczeństwa i pełnego dostępu osób powracających do praw socjalnych i gospodarczych; ubolewa nad częstymi atakami na powracających kosowskich Serbów; wzywa rząd Kosowa, by zapewnił osobom przesiedlonym ich prawa własności, dostęp do dokumentów i obywatelstwa oraz możliwość używania języka serbskiego w administracji publicznej;
45. z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie strategii na rzecz promowania praw społeczności Romów i Aszkali na lata 2022–2026 i związany z nią plan działania na lata 2022–2024; ponawia apel o większą integrację społeczności mniejszościowych, w tym Romów, Aszkali, Egipcjan, Bośniaków, Turków i Gorani, oraz o zapewnienie im równych szans

w życiu społecznym i publicznym; podkreśla, że ważne jest wdrożenie tej strategii, w tym przeznaczenie na nią odpowiedniego budżetu;

46. ponawia apel do właściwych organów o dalsze prace na kodeksem cywilnym zgodnym z konstytucją, dorobkiem UE, europejskimi standardami i praktykami międzynarodowymi oraz o zapewnienie jego przyjęcia bez dalszej zwłoki; podkreśla znaczenie zapewnienia praw wszystkim ludziom w Kosowie oraz włączenia małżeństw osób tej samej płci do kodeksu cywilnego, aby zagwarantować społeczności LGBTIQ+ przestrzeganie konstytucyjnych praw i możliwości;
47. wzywa rząd do wsparcia Parady Równości w Prisztinie w 2023 r.; wzywa rząd do zadbania o to, aby osoby LGBTIQ+ były traktowane tak samo jak inni obywatele i mogły w pełni korzystać ze swoich praw;
48. ubolewa, że osoby z niepełnosprawnościami nadal należą do najbardziej dyskryminowanych w Kosowie; podkreśla znaczenie zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami równego dostępu do edukacji, usług zdrowotnych, budynków publicznych i transportu; wzywa Kosowo do zlikwidowania luki w obszarze harmonizacji przepisów oraz polityk z odpowiednimi konwencjami ONZ i dorobkiem prawnym UE dotyczącymi praw osób z niepełnosprawnościami;
49. z zadowoleniem przyjmuje rozpoczęcie procesu nowelizacji konstytucji w celu uwzględnienia Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych oraz postępy w pracach nad projektem ustawy o kwalifikacji i uznawaniu statusu osób z niepełnosprawnościami oraz świadczeniach i usługach dla takich osób; pochwała wzrost zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami, który rząd osiągnął dzięki pakietom na rzecz odbudowy;
50. wyraża zaniepokojenie, że dzieci z niepełnosprawnościami nie mają odpowiedniego dostępu do placówek edukacyjnych ani nie otrzymują niezbędnej pomocy; ponawia apel do Kosowa o lepszą integrację dzieci z niepełnosprawnościami w placówkach edukacyjnych oraz o zwiększenie wsparcia na poprawę usług socjalnych i opieki zdrowotnej dla tych dzieci;

Pojednanie i stosunki dobrosąsiedzkie

51. odnotowuje zaangażowanie Kosowa w szereg inicjatyw współpracy regionalnej, takich jak Wspólnota Energetyczna, Wspólnota Transportowa, proces współpracy w Europie Południowo-Wschodniej(SEECP) i Rada Współpracy Regionalnej;
52. zachęca Kosowo do wzmocnienia wysiłków na rzecz pojednania i do znalezienia rozwiązań dla sporów z przeszłości, między innymi dzięki przyjęciu kompleksowej krajowej strategii uporania się z przeszłością, i podkreśla kluczową rolę, jaką odgrywają w tym zakresie organizacje społeczeństwa obywatelskiego w Kosowie, oraz ich wkład w opracowanie strategii sprawiedliwości okresu przejściowego; wzywa do wzmocnienia wysiłków i wypracowania rozwiązań w kwestiach osób zaginionych oraz do zajęcia się tymi kwestiami również w ramach dialogu między Belgradem a Prisztiną; składa głębokie wyrazy współczucia rodzinom osób zaginionych i wzywa rząd do zwrócenia

szczególnej uwagi na przekazywanie im aktualnych informacji i do wykazania się wrażliwością w sposobie komunikacji;

53. pochwała fakt, że pierwszy projekt ustawy regulującej pracę nowego Instytutu Zbrodni Popołnionych podczas Wojny w Kosowie uwzględnia zbrodnie popełnione w okresie do 31 grudnia 2000 r. i związane z wojną; wzywa parlament do przyjęcia ustawy z tymi zaproponowanymi ramami czasowymi i do wprowadzenia obowiązku dokumentowania tych zbrodni; zachęca rząd do usunięcia niespójności między ustawami dotyczącymi wojny i zapewnienia, by wspomniane ramy czasowe miały zastosowanie we wszystkich przypadkach; wyraża głębokie zaniepokojenie obecnymi niedociągnięciami w prowadzeniu dochodzeń w sprawie zbrodni wojennych w Kosowie oraz ściganiu i sądzeniu ich sprawców; wzywa Kosowo do przyznania większych zasobów specjalnemu działowi Prokuratury Specjalnej i zwiększenia liczby prokuratorów zajmujących się zbrodniami wojennymi, co jest koniecznym krokiem do zadbania o to, by sprawcy zbrodni popełnionych podczas wojny w Kosowie zostali postawieni przed wymiarem sprawiedliwości, a ofiary i ich rodziny mogły zakończyć ten traumatyczny etap i zyskać poczucie sprawiedliwości, na które zasługują;
54. ubolewa, że inicjatywy mające na celu włączenie społeczności serbskiej w struktury polityczne, społeczne i gospodarcze Kosowa wciąż są bardzo ograniczone; z zadowoleniem przyjmuje jednak intensyfikację dialogu rządu z serbskimi obywatelami Kosowa przez ostatni rok; ponownie apeluje o poprawę dialogu wewnętrznego i rzeczywistą, bezpośrednią współpracę z niezależnymi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego kosowskich Serbów, w szczególności na północy kraju, w celu budowania zaufania, ułatwienia codziennego życia kosowskich Serbów i ich skutecznej integracji; apeluje do władz Kosowa o zapewnienie dobrej jakości tłumaczeń oficjalnych dokumentów i ustaw na język serbski;
55. wzywa rząd Kosowa i przedstawicieli kosowskich Serbów do dalszego angażowania się w prawdziwy dialog, aby zwiększyć wzajemne zaufanie, pokonać podziały między społecznościami i promować osobiste kontakty między nimi; wzywa Serbię i Kosowo do wywiązania się z zobowiązań wynikających z dialogu, a przedstawicieli kosowskich Serbów do powrotu do kosowskich instytucji i nieeskalowania jeszcze bardziej napięć lokalnych; ponownie podkreśla, że pojednanie i integracja społeczności Serbów w Kosowie mają podstawowe znaczenie dla zapewnienia stabilności kraju i postępów w normalizacji stosunków między Prisztiną a Belgradem;
56. wzywa rząd Kosowa do działania z największą wrażliwością i pełnego przestrzegania praworządności, w tym jeśli chodzi o wywłaszczenia ziemi na projekty w interesie publicznym w północnej części kraju zamieszkiwanej w większości przez Serbów, przewidywanie okresu konsultacji publicznych i zapewnianie obywatelom możliwości wnoszenia sprzeciwu, zanim jakkolwiek decyzja w sprawie wywłaszczenia stanie się ostateczna;
57. ponownie wyraża pełne poparcie dla Mirosława Lajčaka, specjalnego przedstawiciela Unii Europejskiej ds. dialogu między Belgradem a Prisztiną; wzywa Kosowo i Serbię do zaangażowania się w ten dialog w dobrej wierze i w duchu kompromisu, tak aby osiągnąć bez dalszej zwłoki kompleksowe, prawnie wiążące porozumienie w sprawie normalizacji wzajemnych stosunków, w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i

zgodnie z prawem międzynarodowym; wzywa do pełnego i terminowego wdrożenia w dobrej wierze wszystkich odnośnych umów przez obie strony, w tym do ustanowienia stowarzyszenia/wspólnoty gmin z większością serbską; uważa, że ostateczne i kompleksowe porozumienie wzmocni współpracę, stabilność i dobrobyt w całym regionie;

58. apeluje do obu stron o wykazanie przywództwa i gotowości do podejmowania niezbędnych decyzji prowadzących do postępów w dialogu i pojednania między ich społeczeństwami; podkreśla, że obecne środowisko geopolityczne jeszcze bardziej wymaga uporania się ze spuścizną przeszłości i zaangażowania w istotne negocjacje;
59. ponownie podkreśla, że normalizacja stosunków między Kosowem i Serbią w oparciu o wzajemne uznawanie jest niezbędne do zapewnienia europejskiej przyszłości obu tych krajów; wzywa obie strony do unikania podburzającej retoryki i silniej dążyli do wynegocjowania rozwiązań akceptowalnych dla obu stron zgodnie z zasadami i wartościami UE;
60. odnotowuje pozytywne sygnały deeskalacji napięć z obu stron; z zadowoleniem przyjmuje pozytywne kroki w kierunku przyjęcia propozycji UE, która stanowi dobrą podstawę do dalszej normalizacji stosunków między Serbią a Kosowem; wzywa Serbię do podpisania porozumienia, które zostało już uzgodnione ustnie, a obie strony do jego wdrożenia; apeluje do obu stron o skorzystanie z tej propozycji i podjęcie wszelkich starań, aby wypracować wreszcie trwałe rozwiązanie; ponawia swój apel o poprawę jakości dialogu przez zaangażowanie wszystkich sektorów społeczeństwa oraz uczestnictwo kobiet, a także przez zwiększenie przejrzystości wobec społeczeństwa i znaczące zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego;
61. podkreśla pilną potrzebę intensyfikacji dialogu między Belgradem a Prisztiną i wzywa UE do zapewnienia skuteczniejszej mediacji między stronami w celu przezwyciężenia obecnego impasu; wzywa podmioty z UE i USA do wspierania władz Kosowa podczas prac nad wdrożeniem stowarzyszenia/wspólnoty gmin z większością serbską, które musi być zgodne z konstytucją Kosowa;
62. z zadowoleniem przyjmuje zdecydowane zobowiązanie rządu Kosowa do konstruktywnego udziału w tworzeniu warunków niezbędnych do produktywnego dialogu, który doprowadzi do osiągnięcia kompleksowego porozumienia w sprawie normalizacji stosunków z Serbią; potępia działania eskalacyjne ze strony podmiotów sponsorowanych przez serbskie podmioty, w tym bezprawne blokady, brutalne ataki i groźbę działań wojskowych; ubolewa, że Serbia wznowiła kampanię na rzecz nieuznawania Kosowa;
63. pochwała pracę misji Unii Europejskiej w zakresie praworządności w Kosowie (EULEX) oraz jej rolę w budowaniu i utrzymywaniu niezależnych instytucji państwa prawa oraz stabilnego i pokojowego Kosowa; przypomina o znaczeniu tej misji dla bieżącego rozwoju kosowskich sił bezpieczeństwa poprzez zapewnianie doradztwa i szkoleń oraz budowanie zdolności w celu poprawy ich skuteczności, trwałości, wieloetniczności i odpowiedzialności, przy braku ingerencji politycznej i przy pełnej zgodności z międzynarodowymi standardami praw człowieka i najlepszymi praktykami europejskimi; usilnie wzywa właściwe organy, by rozważyły uczynienie z misji

EULEX głównego podmiotu odpowiedzialnego za bezpieczeństwo na północy Kosowa, w tym za działania policyjne, dopóki siły policyjne Kosowa nie będą dysponować w tym regionie wystarczającym personelem; z zadowoleniem przyjmuje niedawne rozmieszczenie dodatkowych jednostek w celu wzmocnienia sformowanej jednostki policji EULEX i wzywa UE i jej państwa członkowskie do dalszego zwiększenia liczby jednostek EULEX w terenie, w szczególności na północy; wyraża uznanie dla EULEX za regularne publikowanie sprawozdań monitorujących i oceniających, zapewnianie przejrzystości swoich prac oraz promowanie świadomej debaty publicznej na temat konkretnych środków ochrony prawnej w celu poprawy rozliczalności i bardziej skutecznego wymierzania sprawiedliwości;

64. potępia wszelkie działania zagrażające stabilności i procesowi pojednania, w tym niedawne napięcia na północy Kosowa; wyraża głębokie zaniepokojenie niedopuszczalnym postrzeleniem braci Stojanowiciów w wigilię prawosławnego Bożego Narodzenia w mieście Štrpce; potępia ataki na biura miejskiej komisji wyborczej i patrol samochodowy EULEX na północy Kosowa oraz arbitralne zatrzymanie serbskiej polityk z Kosowa Rady Trajković na przejściu granicznym w Merdare w grudniu 2022 r.; wzywa do przeprowadzenia sprawnych, przejrzystych i szczegółowych dochodzeń w sprawie wszystkich tych incydentów oraz do pociągnięcia wszystkich sprawców do odpowiedzialności; z zadowoleniem przyjmuje decyzję prezydent Kosowa, by w związku z obecnymi napięciami przełożyć na później nadzwyczajne wybory burmistrzów i zgromadzeń gminnych w czterech gminach na północy kraju; przypomina, że wszyscy mieszkańcy Kosowa ponoszą wspólną odpowiedzialność za pokój i praworządność;
65. wyraża głębokie zaniepokojenie, że potencjalna eskalacja przemocy jest wciąż prawdopodobna, a sytuację pogarsza próżnia instytucjonalna i brak bezpieczeństwa; w tym kontekście potępia palenie samochodów kosowskich Serbów w północnych gminach, rozmieszczenie sił specjalnych i budowę barykad; wzywa wszystkie strony, w tym rządy Kosowa i Serbii oraz społeczności lokalne, do współpracy na rzecz trwałego rozwiązania i zdecydowanie odrzuca wszelkie próby podważania suwerenności terytorialnej, integralności i bezpieczeństwa Kosowa; ponownie podkreśla, że kosowscy Serbowie muszą pilnie wrócić do instytucji, i zachęca rząd do znacznego wzmocnienia wysiłków na rzecz ich reintegracji; wyraża zaniepokojenie konsekwentną propagandą Serbii, zgodnie z którą Serbom w Kosowie grozi niebezpieczeństwo;
66. potępia rosyjskie próby wywierania wpływu na Bałkany Zachodnie przez wykorzystywanie podziałów kulturowych, etnicznych i religijnych oraz destabilizację sił prodemokratycznych; wyraża zaniepokojenie zagrożeniami hybrydowymi, takimi jak obecność rosyjskiej grupy Wagnera w Serbii; apeluje do władz Kosowa o zbadanie rzekomej obecności najemników z rosyjskiej grupy Wagnera na północy Kosowa; w tym kontekście wyraża głębokie zaniepokojenie graffiti rosyjskiej grupy Wagnera, które pojawiło się w miejscach publicznych w Kosowskiej Mitrowicy i Zvečan w północnej części kraju;
67. apeluje o otwarcie i opublikowanie wszystkich archiwów wojennych; ponawia swój apel o otwarcie archiwów byłej Jugosławii, w szczególności o udostępnienie akt byłych jugosłowiańskich tajnych służb (UDBA) i tajnych służb kontrwywiadu

Jugosłowiańskiej Armii Ludowej (KOS), a także o zwrot akt odpowiednim rządów na ich wniosek;

68. z zadowoleniem odnotowuje niedawne porozumienia w ramach procesu berlińskiego dotyczące swobody przemieszczania się na podstawie dokumentów tożsamości, uznawania kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia na poziomie studiów wyższych oraz uznawania kwalifikacji zawodowych lekarzy, dentystów i architektów; apeluje o ich szybkie wdrożenie;
69. podkreśla potrzebę wzmocnienia i znalezienia synergii między inicjatywami UE na rzecz regionu, takimi jak strategia UE na rzecz regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego (EUSAIR), oraz innymi inicjatywami wielostronnymi, takimi jak Inicjatywa Adriatycko-Jońska (AII), Inicjatywa Środkowoeuropejska (ISE) oraz proces berliński;
70. ponownie wyraża poparcie dla inicjatywy utworzenia komisji regionalnej na rzecz ustalenia faktów w sprawie zbrodni wojennych i innych poważnych przypadków naruszenia praw człowieka, popełnionych w byłej Jugosławii (RECOM); podkreśla znaczenie pracy wykonanej przez regionalne biuro ds. współpracy na rzecz młodzieży (RYCO) i z zadowoleniem przyjmuje aktywny udział Kosowa; przypomina o konieczności dotarcia zwłaszcza do młodych ludzi z gmin na północy i włączenia ich w struktury społeczno-gospodarcze kraju;

Reformy społeczno-gospodarcze

71. wyraża uznanie dla inicjatyw kulturalnych i młodzieżowych, takich jak coroczny transgraniczny festiwal sztuki „Mirëdita, Dobar Dan!”, który promuje współpracę między artystami i aktywistami z Kosowa i Serbii; zachęca władze kosowskie i serbskie, w tym na szczeblu lokalnym, do dalszego rozwijania tego rodzaju pozytywnych inicjatyw i wykorzystywania dziedzictwa kulturowego jako sposobu na integrację różnych społeczności; pochwała w tym kontekście współpracę między gminą i burmistrzem Pei/Peci a gminą Goraždevac, która jest inspirującym przykładem pokojowych stosunków między kosowskimi Serbami i Albańczykami;
72. z zadowoleniem przyjmuje nieustające działania organizacji społeczeństwa obywatelskiego, które łączą młodych ludzi, aktywistów, młodych liderów politycznych, dziennikarzy i inne osoby oraz torują drogę do długotrwałego pojednania i lepszego wzajemnego zrozumienia między dwoma społeczeństwami; zachęca rządy Kosowa i Serbii do większych inwestycji w kursy językowe i tłumaczenie treści kulturalnych, co zbliży do siebie społeczność serbską i albańską;
73. ponownie podkreśla potrzebę przeprowadzenia reform strukturalnych w celu zwiększenia konkurencyjności i zapewnienia zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu; z zadowoleniem przyjmuje postępy poczynione w walce z gospodarką nieformalną; wciąż jednak jest zaniepokojony faktem, że rozpowszechnienie gospodarki nieformalnej, częste przypadki korupcji i ogólnie słaba praworządność nadal stanowią przeszkodę dla sektora prywatnego; wzywa do wdrożenia nowo przyjętych przepisów antykorupcyjnych i wzywa Kosowo do ściślejszego dostosowania się do dorobku prawnego UE dotyczącego jednolitego rynku;

74. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że gospodarka Kosowa ponownie wzrosła w 2022 r., i pochwała postępy poczynione w obszarach kluczowych dla rozwoju gospodarczego, takich jak konkurencyjność, otoczenie biznesowe, wsparcie dla MŚP i rynku wewnętrznego, a także reformy ustawy o inspekcjach, zmienionej ustawy o ochronie konkurencji oraz programu ochrony konsumentów na lata 2021–2025; z zadowoleniem przyjmuje wsparcie polityczne w celu złagodzenia skutków pandemii i wysokich cen energii dla najbardziej dotkniętych gospodarstw domowych i przedsiębiorstw;
75. wyraża zaniepokojenie niskim udziałem młodzieży, kobiet i mniejszości etnicznych w rynku pracy; zachęca władze Kosowa, by w trybie priorytetowym przeciwdziałały niedopasowaniu umiejętności oraz poprawiły dostępność i przystępność cenową wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, a także zlikwidowały niedociągnięcia w polityce dotyczącej urlopów macierzyńskich i rodzicielskich;
76. z zadowoleniem przyjmuje niedawną inicjatywę rządu, by przyznać stypendia kobietom, które chcą podjąć studia w dziedzinie nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki; podkreśla, że udział młodzieży w rynku pracy jest istotny dla rozwoju gospodarczego i ogólnej spójności społecznej; podkreśla potencjał Kosowa w obszarze cyfryzacji i umiejętności cyfrowych, szczególnie wśród ludzi młodych;
77. ubolewa nad brakiem postępów w poprawie jakości edukacji; apeluje do odpowiednich podmiotów, aby podczas opracowywania i wdrażania środków w zakresie zatrudnienia brały pod uwagę osoby należące do mniejszości; wzywa Kosowo do zapewnienia równej i niedyskryminującej edukacji państwowej w językach mniejszości; przypomina o konieczności dotarcia do młodych ludzi z gmin zamieszkiwanych w większości przez Serbów i włączenia ich w struktury społeczno-gospodarcze kraju;
78. ponownie wzywa Komisję do opracowania strategii regionalnej, by zaradzić utrzymującemu się bezrobociu młodzieży i emigracji poprzez rozwiązanie problemu niedopasowania umiejętności między systemem kształcenia a rynkiem pracy, poprawę jakości nauczania oraz odpowiednie finansowanie aktywnych instrumentów rynku pracy i programów szkoleń zawodowych, a także odpowiednich placówek opieki nad dziećmi i edukacji przedszkolnej;
79. z zadowoleniem przyjmuje uruchomienie strategii edukacyjnej na lata 2022–2026, w której po raz pierwszy jednym z pięciu celów strategicznych jest wykorzystanie technologii cyfrowej do poprawy usług i jakości w edukacji, w wzywa do skutecznego wdrożenia tej strategii;
80. apeluje o kompleksowy przegląd wszystkich podręczników wykorzystywanych w systemie szkolnictwa, aby zidentyfikować i wyeliminować wszelkie informacje wprowadzające w błąd, przypadki stosowania języka obraźliwego i dyskryminującego względem mniejszości etnicznych, mniejszości seksualnych i kobiet, co przyczyni się do stworzenia bardziej inkluzywnego i demokratycznego społeczeństwa; zachęca władze do realizacji inicjatywy zapoczątkowanej w 2021 r., której celem jest aktualizacja wspomnianych podręczników;
81. podkreśla potrzebę inwestowania w cyfryzację, gdyż jest to sposób na zmniejszenie luki cyfrowej i zapewnienie równego dostępu do internetu, w tym dla najbardziej

zagrożonych grup; zwraca uwagę na ogromny potencjał młodzieży Kosowa i na rolę cyfryzacji w rozwoju gospodarki Kosowa;

82. z zadowoleniem przyjmuje postępy poczynione w cyfryzacji gospodarki oraz zwiększenie dostępu do internetu, między innymi dzięki większej liczbie wysokiej jakości usług świadczonych za pośrednictwem rządowej platformy internetowej E-Kosova; podkreśla, że ważne jest utrzymanie wysokiego poziomu cyberbezpieczeństwa dzięki odpowiedniemu finansowaniu i uregulowaniu;
83. odnotowuje ostrożne pod względem budżetu stanowisko dotyczące emerytur weteranów wojennych i oszczędnościowego funduszu emerytalnego;
84. ubolewa, że rok szkolny 2022–2023 rozpoczął się z miesięcznym opóźnieniem z uwagi na strajk nauczycieli; wzywa rząd do poprawy warunków dialogu społecznego i rokowań zbiorowych oraz podkreśla znaczenie konstruktywnego i pluralistycznego dialogu społecznego dla wzmocnienia odporności gospodarczej i promowania sprawiedliwości społecznej;
85. podkreśla, że ważne jest świadczenie wysokiej jakości usług opieki zdrowotnej dla poprawy zdrowia ludzi i długoterminowego rozwoju społeczno-gospodarczego; odnotowuje ustanowienie komitetu wykonawczego ds. zdrowia, którego celem jest poprawa jakości usług opieki zdrowotnej w kraju; wyraża zaniepokojenie dużą rotacją ministrów zdrowia i jej wpływem na skuteczność działania ministerstwa oraz reformy w sektorze zdrowia; wzywa rząd do zapewnienia lepszego dostępu do usług opieki zdrowotnej oraz do przyspieszenia prac nad wprowadzeniem powszechnego systemu opieki zdrowotnej;
86. z zadowoleniem przyjmuje porozumienie osiągnięte na szczycie w Tiranie w sprawie obniżenia kosztów roamingu między UE a Bałkanami Zachodnimi od 1 października 2023 r., z perspektywą ich całkowitego zniesienia; wzywa władze, podmioty prywatne i wszystkie zainteresowane strony do działania na rzecz realizacji uzgodnionych celów, aby doprowadzić do znacznego obniżenia opłat roamingowych za transfer danych;
87. ubolewa nad ograniczonymi postępami w zakresie polityki konsumenckiej; wzywa Kosowo do dalszego dostosowywania przepisów do dorobku prawnego UE w dziedzinie ochrony konsumentów oraz do wzmocnienia wysiłków na rzecz podnoszenia świadomości praw konsumentów, aby wzmocnić ich pozycję i zwiększyć zaufanie do organów publicznych, poprawić konkurencję i przyspieszyć odbudowę gospodarki;
88. apeluje do rządu Kosowa, by nadal rozwijał sprzyjające otoczenie biznesowe i przyciągał inwestycje, w szczególności poza stolicą; z zadowoleniem przyjmuje doskonałe wyniki w obszarze eksportu; odnotowuje jednak zarazem wzrost importu, co przyczyniło się do prawie niezmiennego deficytu handlowego; ubolewa nad jednostronnym wprowadzeniem ograniczeń na wywóz niektórych produktów rolnych, bez uzasadnienia i niezgodnie z procedurami określonymi w układzie o stabilizacji i stowarzyszeniu; wzywa rząd, by wycofał pozostałe nieuzasadnione środki ograniczające; zachęca Kosowo do dokonania transformacji w sektorze rolnym w celu zwiększenia lokalnej produkcji żywności oraz zmniejszenia importu podstawowych produktów żywnościowych; wzywa rząd, aby zapewnił bardziej przejrzyste i

kompleksowe finansowanie rolnictwa oraz pomagał eksporterom produktów rolnych wejść na zagraniczne rynki;

89. odnotowuje pierwszy roczny program IPA III o wartości 63,96 mln EUR, który będzie wspierał środki ukierunkowane na praworządność i prawa człowieka, dobre rządy, rozwój społeczno-gospodarczy, energię i środowisko;

Energia, środowisko, zrównoważony rozwój i łączność

90. podkreśla znaczenie podjęcia działań w celu zaradzenia kryzysowi klimatycznemu i środowiskowemu przez zmniejszenie zależności od paliw kopalnych i stopniową rezygnację z węgla zgodnie z Zielonym programem działań dla Bałkanów Zachodnich, aby ograniczyć emisje gazów cieplarnianych i złagodzić skutki zmian klimatu; wzywa rząd, aby wdrożył strategię przeciwdziałania zmianie klimatu i związany z nią planu działania oraz opracował plan dostosowania się do Zielonego programu działań dla Bałkanów Zachodnich; odnotowuje, że postęp w tych obszarach oraz poziom dostosowania do norm UE pozostają niskie;
91. zwraca uwagę na finalizację prac nad ustawą o zmianie klimatu i oczekuje jej zatwierdzenia w 2023 r.; wzywa do opracowania ambitnego, wiarygodnego i spójnego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu oraz do rewizji strategii przeciwdziałania zmianie klimatu w kierunku strategii przystosowania się do zmiany klimatu;
92. z zadowoleniem przyjmuje przygotowany przez Komisję pakiet wsparcia energetycznego w formie unijnych dotacji o wartości 1 mld EUR, który ma pomóc Bałkanom Zachodnim przezwyciężyć kryzys energetyczny i który obejmuje natychmiastowe wsparcie budżetowe w wysokości 75 mln EUR dla Kosowa; podkreśla, że niezwykle ważne jest, aby przeznaczyć fundusze kryzysowe na łagodzenie skutków kryzysu energetycznego i wsparcie Kosowa na drodze do efektywnej energetycznie gospodarki opartej na energii odnawialnej; docenia wysiłki władz Kosowa w celu przezwyciężenia kryzysu energetycznego oraz terminowe opracowanie przez nie planu działania w zakresie wykorzystania unijnego pakietu wsparcia energetycznego; wzywa władze Kosowa do jak najlepszego wykorzystania tej pomocy, aby zbudować odporny i przyjazny dla środowiska system energetyczny zgodnie z REPowerEU; podkreśla znaczenie zapewnienia niezawodnych dostaw czystej energii, dywersyfikacji źródeł energii i inwestycji w energię odnawialną oraz zwiększenia efektywności energetycznej; zauważa znaczenie flagowej inwestycji Solar4Kosovo;
93. z zadowoleniem wita pomoc finansową UE dla Kosowa, obejmującą pożyczki i dotacje infrastrukturalne udostępniane w ramach Planu gospodarczo-inwestycyjnego dla Bałkanów Zachodnich, wspierające między innymi budowę odcinka „Autostrady Pokoju” między Prisztiną a Merdare oraz przygotowania do realizacji nowych inwestycji w obszarze zaopatrzenia w wodę i oczyszczania ścieków;
94. z zadowoleniem przyjmuje cele strategii energetycznej Republiki Kosowa na lata 2022–2031, która została przyjęta przez rząd w grudniu 2022 r.; ubolewa, że Kosowo nie przyjęło od dawna zapowiadanej strategii energetycznej na lata 2022–2030 i wzywa do natychmiastowego przyjęcia i wdrożenia tej strategii, a także ustawy o odnawialnych

źródłach energii; podkreśla, że w projekcie strategii energetycznej przewidziano ograniczone wysiłki na rzecz rezygnacji z węgla, i uważa, że fakt, iż strategia ta skupia się jedynie na sektorze energetycznym, stanowi niedociągnięcie; ubolewa nad brakiem postępów w realizacji planu działania na rzecz wdrożenia umów energetycznych z 2013 r. i 2015 r. dotyczących dostaw energii elektrycznej w czterech gminach z większością serbską na północy Kosowa i wzywa do szybkiego podjęcia działań wdrożeniowych w tym względzie, co położy kres nieuczciwym praktykom i zapewni przejrzyste ramy prawne dla dostaw energii elektrycznej w regionie;

95. ponownie wyraża zaniepokojenie, że zdecydowana większość kosowskiej energii pochodzi z węgla, i apeluje o zniesienie wszystkich niezgodnych z przepisami dotacji do węgla, decentralizację produkcji energii oraz przejście na odnawialne źródła energii; odnotowuje umowę ramową o współpracy w zakresie rynków energii elektrycznej i protokół ustaleń z Albanią, które stanowią wkład w stworzenie zrównoważonego rynku w obu krajach;
96. wzywa Kosowo do przestrzegania prawa Wspólnoty Energetycznej i dostosowania ustawodawstwa do dyrektyw UE w sprawie dużych obiektów energetycznego spalania¹³ i w sprawie emisji przemysłowych¹⁴; raz jeszcze apeluje do Kosowa o otwarcie detalicznego rynku energii elektrycznej zgodnie z trzecim pakietem energetycznym;
97. wzywa rząd do minimalizacji wpływu produkcji energii na różnorodność biologiczną poprzez powstrzymanie rozwoju elektrowni wodnych na obszarach chronionych, w szczególności w obu parkach narodowych; podkreśla potrzebę poprawy ocen oddziaływania na środowisko oraz usprawnienia ścigania przestępstw przeciwko środowisku; zaleca, aby Kosowo wzięło pod uwagę niedobór wody i oceniło wpływ energii wodnej na politykę zrównoważonego rozwoju energetycznego kraju w tym kontekście;
98. wzywa do podjęcia pilnych działań w celu rozwiązania problemu zanieczyszczenia powietrza, gleby i wody oraz zarządzania nimi; wzywa Kosowo do przestrzegania pułapów emisji ustanowionych na podstawie krajowego planu redukcji emisji i do większego uwzględniania kwestii ochrony środowiska w różnych politykach sektorowych; z zadowoleniem przyjmuje wysiłki podjęte przez Kosowo w tym zakresie, zwłaszcza przyjęcie i wdrożenie ustawy nr 08/L-025 o ochronie powietrza przed zanieczyszczeniem;
99. ubolewa nad niewystarczającą i opieszłą reakcją na rosnące problemy Kosowa z gospodarowaniem odpadami i wzywa do podjęcia natychmiastowych działań w tym zakresie, w szczególności do poprawy przepisów dotyczących gospodarowania odpadami i ich wdrażania zgodnie z zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym poprzez ustanowienie systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta;

o

---

¹³ Dyrektywa 2001/80/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2001 r. w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania. Dz.U. L 309 z 27.11.2001, s. 1.

¹⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola), Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 17.

100. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji przewodniczącemu Rady Europejskiej, Komisji, Wiceprzewodniczącemu Komisji / Wysokiemu Przedstawicielowi Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, rządów i parlamentom państw członkowskich oraz prezydentowi, rządowi i Zgromadzeniu Narodowemu Kosowa.

INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWĄ

Data przyjęcia	26.4.2023
Wynik głosowania końcowego	+ : 44 - : 8 0 : 3
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Alexander Alexandrov Yordanov, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Fabio Massimo Castaldo, Susanna Ceccardi, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Michael Gahler, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Balázs Hidvéghi, Dietmar Köster, Stelios Kouloglou, Ilhan Kyuchyuk, Leopoldo López Gil, Lukas Mandl, Pedro Marques, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Jacek Saryusz-Wolski, Andreas Schieder, Jordi Solé, Dominik Tarczyński, Harald Vilimsky, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers, Bernhard Zimniok, Željana Zovko
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Attila Ara-Kovács, Vladimír Bilčík, Mercedes Bresso, Andrey Kovatchev, Georgios Kyrtos, Hannah Neumann, Mick Wallace, Milan Zver
Zastępcy (art. 209 ust. 7) obecni podczas głosowania końcowego	Asim Ademov, Pablo Arias Echeverría, Franc Bogovič, Matthias Ecke, Mircea-Gheorghe Hava, Aušra Maldeikienė, Dace Melbārde

GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ

44	+
ECR	Anna Fotyga, Jacek Saryusz-Wolski, Dominik Tarczyński, Witold Jan Waszczykowski
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi
NI	Fabio Massimo Castaldo, Balázs Hidvéghi
PPE	Asim Ademov, Alexander Alexandrov Yordanov, Vladimír Bilčík, Franc Bogovič, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Mircea-Gheorghe Hava, Andrey Kovatchev, David McAllister, Aušra Maldeikienė, Lukas Mandl, Dace Melbārde, Željana Zovko, Milan Zver
Renew	Petras Auštrevičius, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Georgios Kyrtos, Ilhan Kyuchyuk
S&D	Attila Ara-Kovács, Mercedes Bresso, Włodzimierz Cimoszewicz, Matthias Ecke, Dietmar Köster, Pedro Marques, Sven Mikser, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Isabel Santos, Andreas Schieder
Verts/ALE	Reinhard Bütikofer, Hannah Neumann, Jordi Solé, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz

8	-
ECR	Charlie Weimers
ID	Harald Vilimsky, Bernhard Zimniok
PPE	Pablo Arias Echeverría, Traian Băsescu, Leopoldo López Gil
The Left	Giorgos Georgiou, Mick Wallace

3	0
PPE	Vangelis Meimarakis
S&D	Nacho Sánchez Amor
The Left	Stelios Kouloglou

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się